

DRAINÄŒEVI DANI u KruÄjevcu

Autor Ljuba
Sunday, 20 December 2009

17. decembra 2009. godine,Ä jedne hladne i olujne veÄeri kada je sneg postavljao rampe putnicima iz Prokuplja da ne stignu na 2-ge DrainÄeve susrete u KruÄjevcu, kada je sneg padao da bajku poezije zavije u belo i uÄini je idiliÄnom, baÄj te veÄeri u Klubu KCK u organizaciji Kulturnog centra KruÄjevac i Narodne biblioteke iz Prokuplja, desilo se ono Äjto je bilo neizbeÄano da se desi... Desilo se ono Äjto ni smetovi snega,Ä ni naleti vetra zaborava, nisu u stanju da osujete, ni sad - ni nikad... Desio se rafal poezije DRAINCU U ÄŒEAST, koji je ustrelio pravo u srca mnogobrojne poklonike boginje poezije koji su pregazili i sneg i druge ponude i izgleda i doÄjli da se sete i podsete na velikana srpske poezije - na Radeta Drainca!

Da, ovo veÄe je donelo lepe stihove, kao sneg pahulje i najavilo predlog za novog laureata DrinÄeve nagrade (poznÄtete ga po ÄjeÄjiru)...

Pogledajte detalje sa ove divne, dobro izreÄirane i ukomponovane veÄeri, koju je osmislila i vodila urednica KCK Lidija UÄareviÄ† i podsetite se na ono Äjto je u granit poezije, za pokolenja koja pristiÄu, uklesao pesnik nezaborava - Rade Drainac...

Ovako je poÄelo: Lidija UÄareviÄ† recituje pesmu Radeta Drainca uz muziÄku pratnju Srdjana ÄivkoviÄ†a

NIRVANA

Ä umne noÄti ko javori sinji
Tamom grobnom leÄe mi na dlanu
Bolestan sam mnogo... mnogo!
Jedinu zvezdu u ovoj pustinji
Vidim svoju ranu.

Pritisla me stidna Äalost
ko olovna ploÄa.
Nigde jedan vedar dan!
Slomila me tuÄna malaksalost
na ljubav, Äivot i san.

Hteo bih samo
u rodni kraj da odem Äjto pre
i da umrem tamo,
zaboravljajuÄti sve.

A kad me na dasci
put groblja ponesu volujaska kola,
kao nekad u mladosti,
nada mnom da zaplaÄu od istinskog bola
bele breze, tuÄne od starosti.

To su zadnji snovi
u noÄtima Äjumnim ko javori sinji,
otvoreni kao rane,
koje u ovoj pustinji
gnojem kaplju poslednje dane.

(C) Rade Drainac

Rodna kuÄ†a Radeta DraincaÄ u Trbunju

ReÄ laureata DrinÄeve nagrade: Ljubomir SimoviÄ† Dole klaviri, gitare i mandoline Bilo je oÄigledno da se Drainac buni protiv akademizma, protiv Äiftinskog morala, protiv malograÄanske etike i estetike. Na koji naÄin se buni? Na onaj najefikasniji i najriziÄniji naÄin: skandalom, provokacijom, Äjokovima. Sebe je proglasio za äžneprijatelja akademija, crkava i muzejaâ€, vikao je: äžDole klaviri, gitare i mandolineâ€ Rade Drainac Prvi neposredniji susret sa DrainÄevom poezijom

doÅ¾iveo sam u jesen 1955. godine, kada sam doÅ¾ao na studije u Beograd. Tek tu, u tada veoma bogatim antikvarnicama, mogle su se naÅ¾i knjige koje se u naÅ¾im provincijskim zabitima nisu mogle dobiti ni za lek: predratna izdanja MiloÅ¾a Crnjanskog, Rastka PetroviÅ¾a, MomÅ¾ila NastasijeviÅ¾a, Rada Drainca. SeÅ¾tam se da je tada grupa mlaÅ¾ih pesnika, koja se okupljala u Å•uvenoj â€žPreÅ¾ernovoj kletiâ€•, s najveÅ¾tom straÅ¾tu negovala kult pesnika iz Toplice. TaÅ¾eno, kult takvog tipa pesnika, boema i buntovnika, kakvi su i sami pokuÅ¾avali da budu. Ja sam tada najviÅ¾je voleo stihove Crnjanskog, Rastka PetroviÅ¾a, Remboa, Apoliner. Å to znaÅ¾i da sam, Å•itajuÅ¾i Rastka i Apoliner, bio na putu da otkrijem i Drainca. Prvi susret sa DrainÅ•evom poezijom morao je biti zbunjujuÅ¾i: u njoj je sve bilo novo i neoÅ¾ekivano. Svaka je pesma bila programska, a pobuna je bila ceo program. Na prvi pogled je bilo oÅ¾igledno da se Drainac buni protiv akademizma, protiv Å¾iftinskog morala, protiv malograÅ¾anske etike i estetike. Na koji naÅ¾in se buni? Na onaj najefikasniji i najriziÅ¾niji naÅ¾in: skandalom, provokacijom, Å¾okovima. Sebe je proglasio za â€žneprijatelja akademija, crkava i muzejaâ€•, vikao je: â€žDole klaviri, gitare i mandolineâ€•. Pisao je da â€žtreba pljunuti u bradu Frojdu i Bergsonuâ€•, i da â€žtreba razneti ovaj bordel civilizacijeâ€• i â€žkonjuÅ¾nicu kultureâ€•. Da to ne bi uradili drugi, sam je sebe proglasio za â€žpijanca â€žkockaraâ€•, za â€žironiÅ¾ara i pljuvaÅ¾aâ€•, za â€žzapaÅ¾aâ€•, â€žporoÅ¾nog ljubavnikaâ€• i â€žvagabundaâ€•. Za svoje pesnika, zidara i skupljaÅ¾a krpaâ€•, a za svoju publiku proglasio je koÅ¾ijaÅ¾e, sluÅ¾avke, portire i konje. Njegov Amor je â€žpveÅ¾erniciâ€•, njegov â€žnovi Apolon je rumunski dÅ¾okeÅ¾â€•, njegova muza je, kako sam kaÅ¾e, â€žjedna ordinarna droljaâ€• napravio â€žod prazne konzerve sa Å•ubretaâ€•. Kao da gleda neki velelepni SunÅ¾ev zalazak, ili vrhove Himalaja, ili Keopsovu piramidu, ili neko od svetskih Å•uda, on oduÅ¾evljeno uzvikuje: â€žKakav realistiÅ¾an izmet na mome tanjiru!â€• I taman Å¾to ste pomislili da ste ono najdrastiÅ¾nije preturili preko glave, on pred vas iznese neÅ¾to joÅ¾ drastiÅ¾nije:

Bankar debela svinja

Bakalinove bubrege jede iz tanjira. Njegova poezija je prepuna svega onoga Å¾to provocira, vreÅ¾a, Å¾okira i skandalizuje. On je u poeziju uveo pisoare i javne kuÅ¾e, a javnosti je predstavio i svoju mansardu, u kojoj â€žkao jedini portre na zidu visi stari kaput i velurske pantaloneâ€•, i u kojoj â€žbeli kiÅ¾obranâ€• njegove â€žzodbegle drage... sluÅ¾i umesto abaÅ¾uraâ€•. To proglaÅ¾ava za genija ne smeta mu da kaÅ¾e â€žmoÅ¾da opet da to ne bi uradili drugi â€žkako je â€žizgubio... pola veka u p slabih stihovaâ€•, da kaÅ¾e kako je njegova poezija â€žmlaka kao julske baruÅ¾tineâ€•, i da je ceo njegov Å¾ivot bio â€žÅ•ubrom maskom poezije i lirizmaâ€•. Da li je ovo samokritika ili koketerija? Å ta je istina a Å¾ta je laÅ¾? Å ta je lice a Å¾ta je maska, Å¾ta Å¾minka? Je li njegova pobuna zaista pobuna ili je samo parada i poza? Tokom godina, kad god sam se vraÅ¾ao DrainÅ•evim knjigama, sve upornije mi se nametalo jedno neobiÅ¾no pitanje: ko je Rade Drainac? I, kako su godine prolazile, sve ubedljivijim mi se Å•inio sledeÅ¾i odgovor: Rade Drainac je knjiÅ¾evni lik, knjiÅ¾evni junak, koga je izmislio, stvorio, napisao, Radojko JovanoviÅ¾ iz Trbnja. Kao Å¾to je Fernando Pessoa izmislio pesnike Alvares de KampaÅ¾a, ili Alberta Kajera, ili Rikarda Reisa, i umesto njih napisao, i pod njihovim imenima objavio, â€žnjihovaâ€• pesniÅ¾ka dela; i kao Å¾to je naÅ¾ slikar DuÅ¾an OtaÅ¾eviÅ¾ stvorio slikara Iliju DimiÅ¾a, Å•iju je biografiju izmislio Branko VuÅ¾iÅ¾eviÅ¾, a Å•iji je slikarski naslikao sam OtaÅ¾eviÅ¾, tako je i Radojko JovanoviÅ¾ izmislio i stvorio Rada Drainca: dao mu je ime, lik, karakter, biografiju, pesniÅ¾ko delo, ulogu, poslanje i zadatak. Kakav zadatak? Da se buni, da Å¾okira, da provocira, da skandalizuje, da glumi, da u glumi â€žkao i u svemu drugom â€žpreteruje, a najÅ•eÅ¾te, i s najveÅ¾tim zadovoljstvom, da prelazi granice takozvanog dobrog ukusa. Jednom reÅ¾ju, zadatak Rada Drainca je bio da radi sve ono Å¾to nije mogao da radi Radojko JovanoviÅ¾, i da bude sve ono Å¾to nije mogao da bude Radojko JovanoviÅ¾. Mogli bismo Å¾ak kazati da je Rade Drainac osloboÅ¾eni Radojko JovanoviÅ¾. Rade Drainac je hrabro i dosledno igrao ulogu koja mu je namenjena. Stavljao je na lice najÅ¾okantnije maske, mazao debele slojeve najprovokativnije Å¾minke; tako maskiran pretvarao se u najveÅ¾teg putnika i u najkosmopolitiskijeg pesnika za koga zna srpska poezija: u njegovim pesmama se dime Pariz i Liverpul, cveta Firenca, iz mora izranjaju FidÅ¾i, Samoa, MarÅ¾alska ostrva i Melanezijski arhipelag. Drainac se u Sajgonu ili na Novoj Gvineji oseÅ¾ta, navodno, kao kod kuÅ¾te. Sve to deluje kao veliki vatromet koji se ne gasi, kao dÅ¾inovska dekoracija i scenografija, koje zasenjuju. MeÅ¾utim, iza tih zasenjujuÅ¾ih dÅ¾inovskih panorama pojavljuju se, mnogo dragoceniji, problesci autentini poezije. Tih problesaka moÅ¾da najviÅ¾je ima u pesmi pod reÅ¾itim naslovom â€žKad pesnik bez laÅ¾nih stihova u srcu prispe rodni krajâ€•. U toj dragocenoj pesmi vidimo â€žvrane na suncokretuâ€•, â€žMesec u boci rakijeâ€•, â€žcrne perunikeâ€•, a p jedan kolosalan â€žkaluÅ¾er pun buvaâ€•. Neki od ovih stihova moÅ¾da nagoveÅ¾tavaju i neke od slika BoÅ¾e IliÅ¾a. Tokom d svog Å¾ivota, svakom svojom pesmom, svakim svojim tekstom, Drainac se trudio da nas iznenadi i Å¾okira. MeÅ¾utim, on Å¾te nas najviÅ¾je iznenaditi onda kad progovori mirno i prirodno, bez poze, afektacije i preterivanja. Na umu imam jednu od njegovih predsmrtnih pesama, pod naslovom â€žNirvanaâ€•:

Å umne noÅ¾i ko javori sinji

Tamom grobnom leÅ¾e mi na dlanu.

Bolestan sam mnogo, mnogo.

Jedinu zvezdu u ovoj pustinji,

Vidim svoju ranu. Ovaj Å¾ampion skandala, poze i provokacije odjednom kaÅ¾e neÅ¾to jednostavno: â€žBolestan sam mnogo, mnogoâ€•. I Å¾okira nas tom jednostavnoÅ¾tu. Kao da su, u suoÅ¾enju sa smrÅ¾tu, spale sve maske, i kao da je skinuta sva Å¾minka. Ima trenutaka kad pomiÅ¾ljam da je cela DrainÅ•eva poezija, puna buke i besa, egzotike i kosmopolitizma, Å¾mire i afektacije, napisana zato da bi dala teÅ¾inu ovom jednostavnom stihu, i da bi ga uÅ¾inila potresnim. Stihovi â€žNirvaneâ€• ukazu mi se kao neoÅ¾ekivana poenta celokupne DrainÅ•eve poezije. Ona rana, koja je jedina zvezda, obasjava nam neke nepoznate i zatamnjene predele u DrainÅ•evom pesniÅ¾kom svetu.

Ljubomir SimoviÅ¾ [objavljeno: 27/09/2008.] Izvor: original

Dane StojiljkoviÅ¾ - pesniÅ¾ka legenda Prokuplja

Branko RistiÄ†

Dragan BarjaktareviÄ†

Ljuba ObradoviÄ†

Baja SaitoviÄ†

Dragoslav DjordjeviÄ†

JUTRO

Ukus mleka, ÅjeÄ†era i kafe
fino pomeÅjani
sa toplom vodom - kapuÄ†ino.

Ukus toplog
i blagog dana u kome sam.

Sve je tako jednostavno
moj mir i moja svrha.

Ä†utanje je osnova za poÄ†etak.

(C) Dragoslav DjordjeviÄ†

Veljko Stambolija

NebojÅja LapÄ†eviÄ†

Srdjan Å½ivkoviÄ†

MiÄ†ta Å½ivanoviÄ†

Lidija UÅ¾areviÄ†

Baja SaitoviÄ†

Ljuba ObradoviÄ†

JA BIH TEBE...

Ja bih tebe
odveo u park,
da sedimo i gledamo
kako liÅjÄ†e opada
i budemo sami,
sve dok zadnji list
ne sleti na ploÄ†nike grada.

Tu, na uglu tom,

jedan list je pao
i nađao dom.
A ti, ti nisi znao,
da na njemu piđe,
ne volim te viđe.

Ja bih tebe,
voleo ko nijednu,
i đta obeđtati viđe,
dok stojim,
pod prozorom tvojim,
a svu nođt,
pada neki sitni sneg
i krv se ledi
u đilama mojim.

Tu, na uglu tom,
prvi sneg je pao
i nađao dom.
A ti, ti nisi znao,
da na njemu piđe,
ne volim te viđe.

Da, dođla je zima,
a proleđte izgleda
nikad neđte dođti,
da đivot pokloni svemu
i meni donese tebe,
ko granama liđte.

Tu, na trgu tom,
jedan sat je stao
i ne kuca sad.
A ti i danas ne znađi,
ljubav jednom prođe,
ne vrađta se nikad.

(C) Ljubodrag Obradoviđt

Dragoslav Djordjeviđt

Veljko Stambolija

Nebojđa Lapđeviđt

Miđta đivanoviđt

Srdjan đivkoviđt

Posle poezije bilo je i dobro druđenje: Dane Stojiljkoviđt i Ljubodrag Obradoviđt
(slika za pozdrav Miljojku Milojeviđtu - Bilu)

Zanos: Branko Ristiđt -recituje, a Lidija Uđareviđt -sluđja

A posle je bilo druđenje...

uz iÄŧe i piÄŧe

i muziku

Ljuba ObradoviÄŧ

Publika

I mladi vole poeziju

Bilo je i plesa

Publika je uÄ¼ivala

pukovnik Milorad DimitrijeviÄŧ - komandant centra za obuku logistike
u kasarni Car Lazar u KruÄ¼evcu

Pesnici su razmenili knjige

Publika

Slika za uspomenu

UÄ¼esnici 2-gih DrainÄ¼evih susreta u KruÄ¼evcu